

VÄSTBERGASKOLAN AB
info@vastbergaskolan.se

2023-12-11

1 (20)

Dnr- SI 2023:5543

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Västbergaskolan i Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Västbergaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från regelbunden kvalitetsgranskning till planerad kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Västbergaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna säkerställer att undervisningen varierar på ett sätt som bibehåller elevernas engagemang.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att huvudmannen tydligare tar ansvar för inkomna klagomål samt synliggör kontaktvägar och rutiner för anmälningar för elever och vårdnadshavare.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **2024-08-14** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5543) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Västbergaskolan leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn följer upp och analyserar flera olika kartläggningar av elevernas kunskaps- och trygghetsresultat samt undervisningens genomförande. Resultaten av analysen ligger sedan till grund för rektorns utvecklingsarbete, och rektorns fördelning av resurser. Rektorn bedriver vidare ett aktivt arbete för att främja jämställdhet, och tydliggör arbets- och förhållningssätt inom verksamheten. Lärarna ges i stor utsträckning förutsättningar att samverka genom ett kollegialt lärande som ger avtryck i undervisningen.

Rektorn vidtar efter bred uppföljning och analys åtgärder för att utveckla undervisningen

Granskningen visar att rektorn skapar sig en bred bild av verksamhetens olika resultat och undervisningens genomförande. Det framgår av granskningen att rektorn följer upp flera olika enkätresultat, betyg och omdömen, samt informerar sig genom de biträdande rektorerna om vad som tas upp på lärarnas arbetslagsmöten, ämneskonferenser och elevhälsomöten. Rektorn deltar själv i möten med ledningsgruppen, den utvidgade ledningsgruppen, skolans utvecklingsgrupp, arbetsplatsträffar samt i möten med all elevhälsopersonal två gånger per termin i syfte att utveckla skolans elevhälsoarbete. Vidare följer rektorn upp undervisningen bland annat genom att själv göra lektionsbesök. Till exempel har rektorn vid ett par tillfällen följt elever i en viss årskurs under en hel dag för att få elevernas perspektiv på undervisningen.

Det framkommer vidare av granskningen att verksamhetens resultat analyseras på flera olika sätt, och att rektorn utifrån analysen beslutar om utvecklingsåtgärder. Av intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att lärarna genomför både individuella analyser och gruppanalyser av betyg, omdömen och den egna undervisningen, och

elevhälsan analyserar sin verksamhet. Analyserna utgör sedan en del av det underlag som rektorn tillsammans med skolans ledningsgrupp och utvecklingsgrupp använder i sin egen analys. Därefter beslutar rektorn om åtgärder i syfte att utveckla undervisningen och förbättra elevernas trygghet och trivsel. Exempelvis har rektorn noterat något sjunkande resultat i matematik och därför initierat ett utvecklingsarbete för matematiklärarna utifrån den så kallade Singaporemodellen. Ett annat utvecklingsområde är det skolan kallar för "elevhälsa hela dagen", som lyfter sambandet mellan hälsa och lärande och lägger fokus på utveckling av en tillgänglig lärmiljö där lärarna utgör tydliga och trygga ledare i klassrummen. Med utgångspunkt i uppföljning och analys fördelar rektorn även om resurser för att tillgodose elevernas behov. Det sker exempelvis genom att ha en fjärde lärare på tre klasser för att kunna arbeta språkförstärkande på lågstadiet, att anställa en speciallärare i matematik för mellan- och högstadiet där matematikresultaten sjunkit något, och genom att skapa särskilda undervisningsgrupper för elever i behov av särskilt stöd.

Rektorn arbetar aktivt och medvetet med jämställdhetsfrågor

Granskningen visar att rektorn bedriver ett aktivt arbete för att öka lärares och elevers medvetenhet i jämställdhetsfrågor och främja jämställdheten i undervisningen. Det framkommer av granskningen att rektorn följer upp flera resultat ur ett könsperspektiv, exempelvis trygghets- och kunskapsresultat, och rektorn säger i intervju att hen inte noterat några avvikelser kopplade till kön de senaste åren. Rektorn och lärare lyfter dock i intervjuer att det förekommer machokultur och sexistisk jargong bland vissa elevgrupper. Rektorn har för att motverka detta bjudit in en föreläsare som en årskurs fick ta del av, och tydliggör i inskickad information hur skolan arbetar förebyggande med exempelvis normkritik och relationer och samtycke för att motverka jargong och trakasserier. Rektorn, lärare och elevhälsan lyfter vidare fram en av skolans arbetsgrupper, normnyfikna gruppen, som ett forum där jämställdhetsfrågor lyfts och sprids i skolan. Lärare beskriver i intervju att gruppen exempelvis tagit fram ett material om jämställdhet och pratat om vikten av representation i undervisningsmaterial. Även om elevhälsan inte gör några specifika insatser avseende jämställdhet lyfter representanter fram i intervju att de för lärarna exempelvis beskrivit skillnader i hur neuropsykiatriska funktionsnedsättningar kan ta sig olika uttryck mellan flickor och pojkar, och elevhälsan ser en jämn fördelning mellan könen av elever som får särskilt stöd.

Rektorn tydliggör arbets- och förhållningssätt och skapar förutsättningar för lärare att samverka

Granskningen visar att rektorn tydliggör skolans arbets- och förhållningssätt och introducerar nyanställd personal till dessa. Av granskningen framkommer att skolans rutiner finns dokumenterade i en personalhandbok, och nyanställda och nyutexaminerade lärare erbjuds mentorer och får en planerad introduktion. Rektorn arbetar även för att höja lärarnas kompetens och behörighet genom en kompetensutvecklingsplan för skolan, samt att obehöriga lärare får möjlighet att läsa in sin behörighet med nedsatt tjänst. I intervju förklarar rektorn att hen utgår ifrån en gemensam bas för alla lärare i kompetensutvecklingen, men sedan anpassar efter vilka behov som finns på olika stadier.

Det framgår vidare av granskningen att rektorn skapar förutsättningar för lärare att samverka och följer upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. I granskningen framkommer att skolan har en omfattande mötesorganisation med bland annat tre olika konstellationer av ledningsgrupper. Elevhälsan arbetar uppdelad efter olika stadier men har även gemensamma möten ett par gånger per termin. Lärarna är indelade i arbetslag och har utöver veckovisa arbetslagsmöten också möten för att planera undervisningen i en årskurs eller ett ämne. Lärarna är även organiserade i ämnesgrupper som omväxlande möts inom stadiet och över stadiegränserna. Utöver detta finns arbetsgrupper som exempelvis normnyfikna gruppen, hälsogruppen och arbetsmiljögruppen. Lärare i ämnesgrupper där det pågår ett organiserat kollegialt lärande, exempelvis i matematikämnet, eller där mötena leds av en förstelärare, ger en positiv bild av det kollegiala lärandet som sker där. I Skolinspektionens skolenkät framgår att lärarna överlag skattar möjligheterna till samverkan och kollegialt lärande högt, högre än riksnittet¹. Det kollegiala lärandet följs upp genom att lärarna auskulterar på varandras lektioner och reflekterar kring vad de ser, men också genom att skolledningen genomför lektionsbesök och har återkopplande samtal med lärarna efteråt. Även elevhälsans kompetenser används för att följa upp hur det kollegiala lärandet avspeglar sig i undervisningen. I intervju med lärare uppger dock flera lärare att den omfattande mötesorganisationen kan leda till att det saknas tid för till exempel arbetsgrupper att mötas, och att lärare som undervisar i flera ämnen behöver välja vilket ämnesmöte de deltar i. Lärare beskriver även att vissa möten, exempelvis där det saknas en given mötesledare, ses som mindre givande. Skolinspektionen vill i sammanhanget betona vikten av rektorn ger

¹ Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat för pedagogisk personal, våren 2023. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

förutsättningar för rätt personal att vara på plats på rätt möte, och att samtliga möten hålls utifrån ett tydligt syfte för att upprätthålla en effektiv mötesorganisation.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att eleverna möter en undervisning som i stor utsträckning anpassas efter eleverna, framförallt elever i behov av extra stöd, och att lärarna är medvetna om vikten av att stärka och motivera eleverna i deras lärande. Eleverna ges vidare viss möjlighet att reflektera över sitt lärande och påverka innehållet i undervisningen, men får inte systematiskt utvärdera den. Undervisningen är till största del strukturerad och tydlig, men eleverna uppfattar inte alltid att den variation som erbjuds är tillräckligt stimulerande och engagerande.

Lärarna anpassar undervisningen för att både stödja och motivera eleverna

Granskningen visar att lärarna anpassar sin undervisning efter eleverna, men att det skiljer sig åt mellan stadierna i vilken grad det även omfattar anpassningar för elever i behov av extra stimulans. Av intervjuer med lärare framgår att lärare anpassar för elever i behov av extra stöd genom att exempelvis använda genomtänkta placeringar, konkret material eller startmeningar för att komma igång med skrivandet. Skolan har även en studioverksamhet dit elever kan söka sig under lektioner för extra hjälp i en lugnare miljö. Under observationer noterar Skolinspektionen extra vuxna på flera lektioner som ger stöd till elever i att behålla fokus, och att lärarna genomgående ger tydliga instruktioner förstärkta med bildstöd. Eleverna är i intervju överens om att elever som ligger längre fram i matematik och engelska kan få andra läromedel eller extra uppgifter för att utmana dem, men har i övrigt svårt att ge exempel på hur elever regelmässigt får arbeta med uppgifter på olika nivåer.

Det framkommer vidare av granskningen att lärarna arbetar för att motivera eleverna och stärka deras vilja att lära. I intervju beskriver lärare att de bygger upp elevernas självförtroende exempelvis genom att börja med uppgifter på en nivå som de är säkra på att eleverna behärskar för att eleverna ska lyckas, och att de arbetar med att skapa ett klimat i klassrummet som uppmuntrar eleverna att våga ta risker och där fel blir till tillfällen att lära. Lärare uppger vidare att de använder sig av uppgifter av problemlösande karaktär som eleverna får samarbeta kring, eller kopplar uppgifter till elevernas vardag för att motivera dem i lärandet. I intervju med elever framgår att det skiljer sig åt i vilken mån de uppfattar att lärarna har höga förväntningar på dem, men det blir tydligt att eleverna motiveras mer av lärarna i de ämnen där de uppfattar att lärarna uppmuntrar och utmanar dem.

Eleverna får i viss mån reflektera över sitt lärande och ges delvis inflytande över undervisningen

Granskningen visar att lärarna arbetar med vissa strategier för lärande men upplever att det finns hinder i arbetet med detta. Lärare på lågstadiet uppger att elever i de yngre åldrarna har svårt att reflektera kring abstrakta begrepp, men säger att eleverna exempelvis får reflektera över om de kan ett moment innan de går vidare till nästa. Lärare på högstadiet anger tidsbrist som orsak till varför det sällan blir tid till reflektion. I intervju med elever på högstadiet beskriver en elev att när de får återkoppling på en uppgift har de oftast redan gått vidare till ett nytt moment, vilket försvårar möjligheten att reflektera kring återkopplingen på ett konstruktivt sätt. Både elever och lärare uttrycker dock att utvecklingssamtalet blir ett tillfälle för eleven att reflektera över det egna lärandet, och det framgår att lärare slutat ge återkoppling via matriser för att flytta fokus från bedömningen till den formativa feedbacken. Eleverna på högstadiet får även lära sig studieteknik på klasstiden, vilket även det ger tillfälle till reflektion över det egna lärandet.

Vidare framgår av granskningen att eleverna ges visst inflytande över undervisning och arbetssätt, men eftersom det oftast sker i form av begränsade val så uppfattas det inte alltid av eleverna som att de har möjligheter att påverka. Lärare ger i intervju exempel som att eleverna får välja redovisningsform eller välja mellan två givna alternativ, men lärare uttrycker också att många elever har svårt att ta ställning till allt de ska möta i undervisningen. Ofta blir eleverna besvikna när de önskar något som inte går att uppfylla inom ramen för kursen. Klass- och elevråd uppfattas enligt elever i de yngre åldrarna som intervjuas som ett välfungerande forum för inflytande, medan eleverna i de högre årskurserna inte ser att de kan påverka något där. Det skiljer sig även mellan stadierna i vilken mån eleverna upplever sig få utvärdera undervisningen i syfte att kunna påverka innehåll och arbetssätt, där eleverna i de högre årskurserna inte

upplever sig lyssnade på i samma utsträckning som eleverna i de lägre årskurserna. Rektorn betonar i intervju vikten av att eleverna görs delaktiga, och av skolans verksamhetsplan framgår att det är ett av skolans mål att öka elevernas delaktighet och inflytande över sin utbildning.

Undervisningen är strukturerad och tydlig men inte alltid engagerande

Granskningen visar att undervisningen till övervägande del är strukturerad och tydlig, och att mål och syfte oftast framgår för eleverna. Det framkommer av granskningen att skolan arbetat under en längre tid med att skapa förutsägbarhet för eleverna genom gemensamma rutiner för hur en lektion ska inledas och hur lektionsinnehållet ska presenteras. Lärarna möter upp eleverna utanför klassrummet, samlar in mobiltelefoner, och inleder lektionen med att presentera lektionsinnehållet. Lärare gör sedan på olika sätt för att avsluta lektionerna. Det framkommer vidare i intervjuer med elever att det skiljer sig åt i vilken mån de anser att mål och syfte framgår i undervisningen. Elever på låg- och mellanstadiet upplever att det är tydligt medan elever på högstadiet säger att lärarna kommunicerar på olika sätt och använder olika kanaler för att informera om kursmål och syfte, vilket elever kan uppleva som förvirrande. Av Skolinspektionens skolenkät framgår att eleverna på högstadiet skattar frågan om eleverna vet vad de behöver kunna i sina ämnen lågt, långt under riksnittet². Lärarna uppger i intervju att de diskuterat detta resultat, och lyfter som en tänkbar förklaring den nya rutinen med mer formativ återkoppling istället för ifyllda matriser.

Det framkommer vidare av granskningen att lärarna ger aktivt stöd till eleverna i deras arbete, men att undervisningen inte alltid bedrivs på ett sätt som väcker elevernas engagemang. Under lektionsobservationer framgår att lärarna ger ett aktivt lärarstöd i klassrummet genom att bland annat röra sig runt i klassrummet och göra anpassningar för att hjälpa elever att behålla fokus. Lärarna kan i intervjuer ge flera exempel på hur de planerar sina lektioner för att erbjuda variation och en balans mellan olika aktiviteter, och på lektionerna observeras elever bland annat få arbeta enskilt, i par, diskutera i grupper, se film, och spela räknspel. Där eleverna på låg- och mellanstadiet är nöjda med variationen i undervisningen noteras i Skolinspektionens skolenkät att 63 procent av eleverna i årskurs 8 inte alls, eller endast till viss del, är nöjda med variationen i undervisningen, vilket är lägre än riksnittet³. Elever på

² Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat för elever i årskurs 8, våren 2023. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

³ Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat för elever i årskurs 5 och 8, våren 2023. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

högstadiet beskriver i intervju att lärare har sina sätt att undervisa och inte är benägna att förändra sig, och säger att lärare inte alltid involverar eleverna eller stannar upp för att försäkra sig om att alla följer med och förstår. I gengäld lyfter elever även fram positiva exempel på lärare som har intresseväckande genomgångar, använder konkreta exempel och ställer frågor som engagerar klassen och hjälper dem att hålla fokus.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna säkerställer att undervisningen varierar på ett sätt som bibehåller elevernas engagemang.

Granskningen visar att undervisningen innehåller en variation mellan olika uppgifter och arbetssätt. Trots det upplevs inte alltid undervisningen, framförallt på högstadiet, som engagerande och stimulerande av eleverna.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna arbetar vidare för att utveckla en undervisning som både stimulerar elevernas lärande och bibehåller elevernas engagemang. Skolans kollegiala lärande hittills har fokuserat på flera olika relevanta aspekter av god undervisning, men rektorn kan med fördel framöver rikta tydligare fokus mot undervisningens innehåll och arbetssätt, samt faktorer som kan öka elevernas engagemang i lärandet. Rektorn kan exempelvis med utgångspunkt i det system för auskultering mellan lärare som skolan håller på att arbeta fram låta lärarna undersöka undervisningen ur ett didaktiskt, praktiskt och relationellt perspektiv för att se hur dessa faktorer samspelar i klassrummet för att skapa variation och engagemang. Rektorn kan vidare låta lärare diskutera uppgifter som elever kan arbeta med på olika nivåer, eller hur schemabrytande aktiviteter eller ämnesövergripande undervisning kan bidra till en ökad upplevelse av variation för eleverna. En annan framgångsfaktor kan vara att ta vara på elevernas idéer och synpunkter vad gäller undervisningens utformning och innehåll som engagerar. Med fördel kan rektorn i det här arbetet även se över alla elevers möjlighet att bli utmanade på rätt nivå. Som stöd i arbetet kan rektorn ta del av Skolinspektionens

rapport Stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling⁴, samt den tematiska analysen Utmaningar i undervisningen⁵.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att skolan regelbundet följer upp studieron och har flera olika ändamålsenliga åtgärder att ta till för att skapa en lugn miljö i klassrummen. Vidare driver skolan ett samlat arbete för att skapa en trygg lärmiljö för eleverna, och arbetar både förebyggande och åtgärdande med detta.

Det finns ett samlat och medvetet arbete kring studiero på skolan

Granskningen visar att skolan följer upp studieron regelbundet och arbetar på flera olika sätt för att säkra studieron i de klasser där lärmiljön är mindre god. Av granskningen framgår att skolan använder sig av Stockholms stads brukarundersökningar, Skolinspektionens skolenkät samt en egen enkät för att kartlägga elevernas upplevelse av studiero. Uppföljningen visar att studieron generellt sett upplevs som god av lärare och elever, men att det finns klasser som avviker negativt. I intervjun beskriver representanter för skolans elevhälsa att elevhälsan observerar och gör en handlingsplan för klasser där studieron brister, med insatser som exempelvis förstärkta lektionsrutiner, fast placering, fler vuxna med på vissa lektioner och stöd till läraren i form av olika strategier för att upprätthålla studieron. Rektorn tillägger i intervju att lärare också kan få stöd av sin biträdande rektor i form av samtal om strategier och förhållningssätt till eleverna. Representanter för skolans elevhälsa beskriver i intervju att studieron lyfts regelbundet till diskussion på elevernas klasstid, där elever exempelvis får öva sig på att bemöta och lyssna in varandra för att skapa förståelse för hur deras klasskamraters behov av studiero ser ut. I intervju

⁴ Skolinspektionen 2022. Stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling. Rapporten finns på Skolinspektionens webbplats.

⁵ Skolinspektionen 2016. Utmaningar i undervisningen. Analysen finns på Skolinspektionens webbplats.

framgår att eleverna känner igen sig i att frågan om studiero ofta lyfts, och flera elever på lågstadiet kan även ge exempel på åtgärder i form av till exempel tävlingar där elever gemensamt samlar poäng i belöning för god studiero.

Skolan arbetar både förebyggande och åtgärdande för elevernas trygghet

Vidare framkommer av granskningen att skolan arbetar både förebyggande och åtgärdande med trygghetsfrågor. Utöver skolans egen trygghetsenkät och de externa enkäter som nämns ovan sker även kartläggningar av den fysiska miljön för att identifiera otrygga platser inom- och utomhus. Skolan har en trygghetsgrupp med representanter för alla stadier som ansvarar för enkäter och kartläggningar av skolmiljön. Trygghetsgruppen utreder även mer komplexa kränkingsärenden och organiserar för fadderträffar och "trygghetskompisar". Av skolans Plan mot kränkande behandling framgår att resultaten av enkäterna även bearbetas i skolans arbetslag och lyfts till diskussion med eleverna, varefter mål och åtgärder för att öka tryggheten tas fram för varje stadium. Exempelvis ska lärarna på mellanstadiet markera tydligare mot nedvärderande språk för att minska andelen elever som upplever sig kränkta, och mentorer på högstadiet arbeta med etik på nätet under klasstiden. Skolan bedriver vidare förebyggande trygghetsarbete genom att se till att skolpersonal finns tillgänglig på skolgårdar och i uppehållsrum under raster för att leda aktiviteter, och genom att lyfta frågor om exempelvis trygghet på nätet, normer och respekt för andra på klasstiden.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn följer upp och analyserar eventuella avvikelser i lärarnas omdömen och betyg. Rektorn skapar vidare förutsättningar för lärarna att på olika sätt samverka för att utveckla deras bedömnings- och betygssättningskompetens, och på så vis öka likvärdigheten.

Rektorn följer upp och analyserar avvikelser i omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn genom de biträdande rektorerna följer upp lärarnas och arbetslagens omdömen, betyg och betygsanalyser för att identifiera avvikelser och förändringar över tid. I intervju med rektorn framgår att det ställs frågor om lärarnas bedömning av elevernas kunskaper i det underlag som används vid medarbetarsamtalen. Rektorn uppger vidare i intervju att de biträdande rektorerna även följer upp skillnader mellan elevernas resultat på de nationella proven och deras slutbetyg, och att rektorn tar del av detta. Rektorn konstaterar att skolan tidigare har haft ämnen där betygen legat lägre än resultaten på de nationella proven, men att det de senaste åren funnits tendenser till det motsatta istället. Vidare har rektorn informerats om avvikelser i enskilda lärares betygssättning i form av obalanserad fördelning av betyg i betygsskalan och avvikelser kopplade till elevers kön. Lärare bekräftar i intervju att de haft samtal med representanter för skolledningen kring avvikelser i betyg, till exempel i förhållande till de nationella proven. I intervju beskriver rektorn att när avvikelser i ett ämne identifieras lyfts dessa med lärarna under ämneskonferenser, och vid behov arbetar skolan vidare med enskilda lärare för att se till att de gör en helhetsbedömning av elevers kunskaper och har rätt stöd för att kunna sätta korrekta betyg.

Rektorn ger lärarna förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn organiserar för lärarna att diskutera olika perspektiv på bedömning och betygssättning regelbundet under läsåret, samt avsätter tid för sambedömning av nationella prov. Av granskningen framkommer att förutsättningarna för att skapa likvärdighet i undervisningen på lågstadiet är goda, då lärarna i respektive årskurs planerar undervisningen tillsammans och sambedömer elevuppgifter under året samt de nationella proven. Även på mellan- och högstadiet samplanerar och sambedömer lärarna, men det skiljer sig åt i vilken grad beroende på hur många lärare som undervisar i samma ämne. Skolan avsätter dock gemensam tid på studiedagar och ämneskonferenser för bland annat diskussioner om sammantagen bedömning, varierade bedömningsformer och tolkning av styrdokumentet. På agendan finns även diskussioner om stadieövergångar, för att lärarna ska kunna få en bättre bild av vad som krävs av eleverna i nästa stadium. Ämneskonferenserna leds av förstelärare i de ämnen där sådana finns, men i övriga ämnen är det mer otydligt vem som leder mötena eller om skolledningen har möjlighet att ta del av protokoll i efterhand. Det framkommer i intervju med lärare att ämneskonferenstiden ibland ägnas åt annat än den planerade diskussionen om bedömning och betyg, men lärarna är överens om att diskussioner om bedömning och sambedömning även sker informellt i arbetsrummen löpande under året. I Skolinspektionens skolenkät skattar

87 procent av lärarna att de i mycket stor, eller ganska stor utsträckning samverkar med kollegor kring bedömning och betygssättning, och 74 procent av lärarna anser att det i mycket stor, eller ganska stor utsträckning pågår ett arbete på skolan för att säkra att bedömningar och omdömen/betyg är likvärdiga, vilket är högre än rikssnittet⁶. Skolinspektionen vill dock framhålla vikten av att rektorn följer upp att tid avsatt för arbete med betygssättning och bedömning används på ett likvärdigt sätt inom alla ämnesgrupper.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att huvudmannen följer upp verksamhetens olika resultat och analyserar dessa, men roller och ansvarsfördelning mellan huvudman och skolledning behöver förtydligas. Huvudmannen skapar förutsättningar för rektorn att agera som pedagogisk ledare genom behovsanpassat stöd och kompetensutveckling. Vidare arbetar huvudmannen långsiktigt och systematiskt för att utveckla verksamheten och skapa en god arbetsmiljö för lärare och elever. Huvudmannens rutiner för att ta emot och utreda klagomål på verksamheten behöver dock förtydligas.

Huvudmannen följer upp verksamheten men behöver förtydliga roller och ansvarsfördelning

Granskningen visar att huvudmannen följer upp resultat och gör självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet. Av granskningen framgår att huvudmannen aktivt deltar i skolans dagliga verksamhet, vilket bidrar till att huvudmannen har en god insikt i hur verksamheten bedrivs och får en grund för att kunna göra självständiga

⁶ Skolinspektionen 2023. Skolenkäten, resultat för pedagogisk personal, våren 2023. Enkätresultaten finns på Skolverkets webbplats.

bedömningar av verksamhetens kvalitet. I intervju med huvudmannen framgår att huvudmannen följer upp kunskaps- och trygghetsrelaterade resultat och analyserar resultaten enskilt och tillsammans med skolledningen. Granskningen visar vidare att det finns fungerande informationskanaler mellan huvudman och skolledning genom både informella och formella möten, men att det saknas en tydlig ansvarsfördelning mellan huvudmannen och rektorn samt rollbeskrivningar för huvudman respektive skolledning. Då rektor och skolchef samtidigt är huvudmän försöker de vara tydliga med i vilken roll de deltar på olika möten, beskriver huvudmannen i intervju, men tillstår att det nog för personalen är otydligt vem som ansvarar för vad. Huvudmannen beskriver vidare att en konsult är inkopplad för att synliggöra verksamhetens processer och ta fram rollbeskrivningar och förslag på arbetsfördelning mellan skolchef, rektor och biträdande rektorer, ett arbete som pågår.

Huvudmannen ger ett behovsanpassat stöd till rektorn

Granskningen visar att huvudmannen ger rektorn förutsättningar för att kunna ta ansvar som pedagogisk ledare genom behovsanpassat stöd och kompetensutveckling. I intervju med huvudmannen framgår att huvudmannen stödjer rektorn exempelvis med att fatta svåra beslut, sätta gränser i arbetet eller genom att delta som stöd i möten där känsliga frågor lyfts. Rektorn erbjuds dock inget formellt medarbetarsamtal. Vidare ger huvudmannen rektorn möjlighet till kompetensutveckling, exempelvis genomgår rektorn just nu Skolverkets fortbildning för rektorer.

Huvudmannen tar långsiktigt ansvar för verksamhetens förutsättningar

Granskningen visar att huvudmannen arbetar långsiktigt med att utveckla verksamheten. Huvudmannens beskriver i intervju ett strategiskt arbete för att skapa en skola där en god organisation, många stödfunktioner och små klasser gör att det blir lättare att rekrytera och behålla behöriga lärare. Arbetet omfattar även mindre investeringar i lokaler för att anpassa efter olika elevgruppers behov samt en kontinuerlig översyn av behovet av kompetensutveckling. Exempelvis ges obehöriga lärare möjlighet att läsa in sin behörighet genom nedsatt tid i tjänsten.

Huvudmannen tar del av kränkingsanmälningar men utreder inte klagomål som oberoende aktör

Granskningen visar att huvudmannen är involverad i utredningar av kränkningar av allvarigare karaktär men fungerar inte som en oberoende aktör vid anmälningar av klagomål. Inkomna kränkingsanmälningar hanteras i första hand av den lärare eller övrig personal som tar emot anmälan, men allvarigare kränkningar utreds av rektorn

eller huvudmannen, uppger huvudmannen i intervju. Av granskningen framkommer att information om möjligheten att inkomma med klagomål finns tillgänglig på skolans hemsida, men att kontaktuppgifter till de instanser som hänvisas till saknas. För att kunna vända sig direkt till skolans huvudman krävs att vårdnadshavarna vet att huvudmannen representeras av skolchefen, vars kontaktuppgifter finns på en annan del av hemsidan. Vidare framgår det inte av intervjun med huvudmannen att huvudmannen alltid tar del av inkomna klagomål för att på så vis kunna bilda sig en egen uppfattning eller upptäcka mönster. I intervju med huvudmannen framgår att klagomål oftast anmäls till lärarna som då hanterar ärendet, medan vissa utredningar går vidare till den biträdande rektorn. Behöver ledningsgruppen känna till ärendet så tas det upp på ledningsgruppsmöte och går vidare till rektorn, varpå även huvudmannen blir informerad, beskriver huvudmannen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att huvudmannen tydligare tar ansvar för inkomna klagomål samt synliggör kontaktvägar och rutiner för anmälningar för elever och vårdnadshavare.

Granskningen visar att det inte är tillräckligt tydligt hur elever och vårdnadshavare kan komma i kontakt med huvudmannen när de vill anmäla ett klagomål på verksamheten. Det är heller inte tydligt att huvudmannen fungerar som en oberoende aktör i dessa ärenden gentemot rektorn.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen synliggör kontaktvägar för att anmäla klagomål och informerar elever och vårdnadshavare om vilka rutiner som finns för detta. Exempelvis kan detta ske genom att huvudmannen lägger till kontaktuppgifter på skolans hemsida till de instanser elever och vårdnadshavare kan vända sig till med sina klagomål, och informerar om kontaktvägar på klasstider och föräldramöten. Förslagsvis kan huvudmannen också skapa en anmälningsblankett för att underlätta för den som vill anmäla ett klagomål att inkomma med information. I huvudmannens pågående översyn av ansvarsfördelning och förtydligande av roller mellan huvudman och skolledning kan även rutinerna för att ta emot och utreda inkomna klagomål ingå. Det kan vara av extra vikt i en organisation där skolledning och huvudman sitter på flera olika stolar att det är tydligt för den som anmäler att huvudmannen vid behov utreder anmälan oberoende av rektorn.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet är fattat av Indra Kullenberg, utredare.

I den slutliga handläggningen har Maria Hermansson, utredare (föredragande) och Tomas Wiederholm, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fjorton lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En intervju med representant för huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Västbergaskolan är en grundskola som vid tillfället för granskningen hade 679 elever i årskurs 1-9. Huvudman för skolan är Västbergaskolan AB. Skolinspektionen besökte skolenheten den 7 och 8 november 2023. Besöket genomfördes av utredarna Maria Hermansson och Tomas Wiederholm. Enhetschef Sara Carlsson deltog på besöket den 7 november.